

A Kárpát-medence palackozott ásványvizei

Tudományos konferencia

Csíkszereda 2004.

Udud Péter

ÖSSZEFOGLALÓ

A SZERZŐ A CSÍKSZEREDAI TUDOMÁNYOS KONFERENCIÁN ELHANGZOTT ELŐADÁSÁBAN A KÁRPÁT-MEDENCE GAZDAG VÍZTÁROLÓ KÉSZLETEIT, AZOK SOKRÉTŰSÉGÉT ÉS HASZNOSÍTÁSÁT TÁRJA AZ OLVASÓ ELÉ. E MELLETT MEGEMLÍTI AZ ÁSVÁNYVÍZ-FOGYASZTÁSI SZOKÁSOKAT ÉS A FOGYASZTÁS TRENDJÉT.

INHALT

IN SEINEM AUF DER WISSENSCHAFTLICHEN KONFERENZ GEHALTENEN VORTRAG LEGT DER AUTOR DIE REICHE RESSOURCE VON GRUNDWASSERLEITERN IM KARPA-

TISCHEN BECKEN, DEREN VERSCHIEDENARTIGKEIT UND NÜTZUNG DAR. DANEHEN BERICHTET ER ÜBER DIE KONSUMANGEWÖHNHEITEN UND KONSUMTRENDS BEZÜGLICH MINERALWÄSSER.

SUMMARY

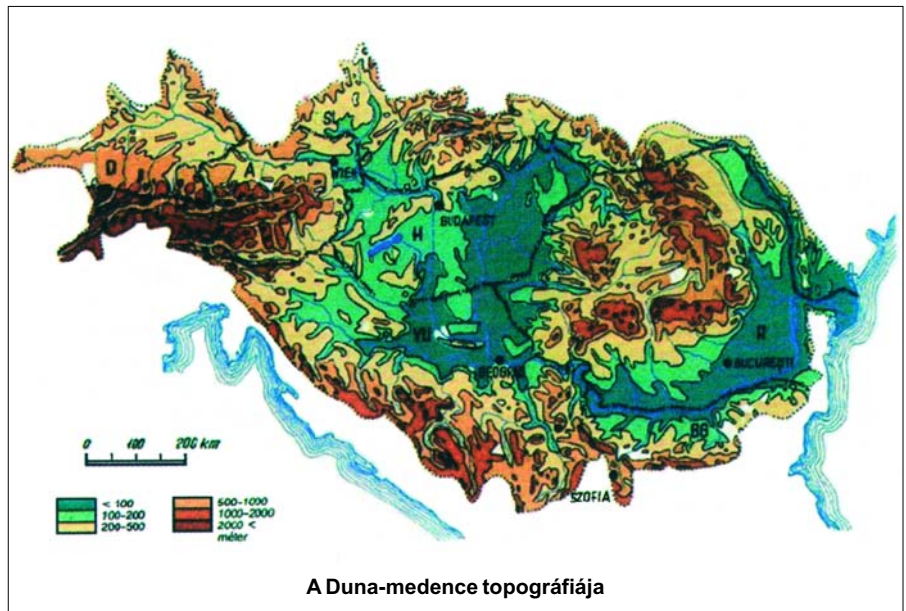
IN HIS LECTURE, DELIVERED AT THE SCIENTIFIC CONFERENCE IN CSÍKSZEREDA, THE AUTHOR INTRODUCES THE READERS TO THE RICH AQUIFER RESOURCES OF THE CARPATHIAN BASIN AND THE VARIETY AND UTILIZATION THEREOF. BESIDES, HE MAKES MENTION OF THE CONSUMPTION HABITS AND -TRENDS REFERRING TO MINERAL WATERS.

Ránézve a Kárpát-medencét is bemutató topográfiai térképre jól látható annak igazi medence jellege és jól látható mennyire meghatározó életében a víz szerepe. A peremi részekon lehulló csapadék a medence mélyebb területei felé áramolva végül a Dunán keresztül lép ki a medencéből. Természetesen nem csak a felszínen, hanem a mélyben is jelentős édesvíz készleteket rejt a medence. Ezek gazdagságáról, sokrétűségéről és hasznosításáról szól cikkem.

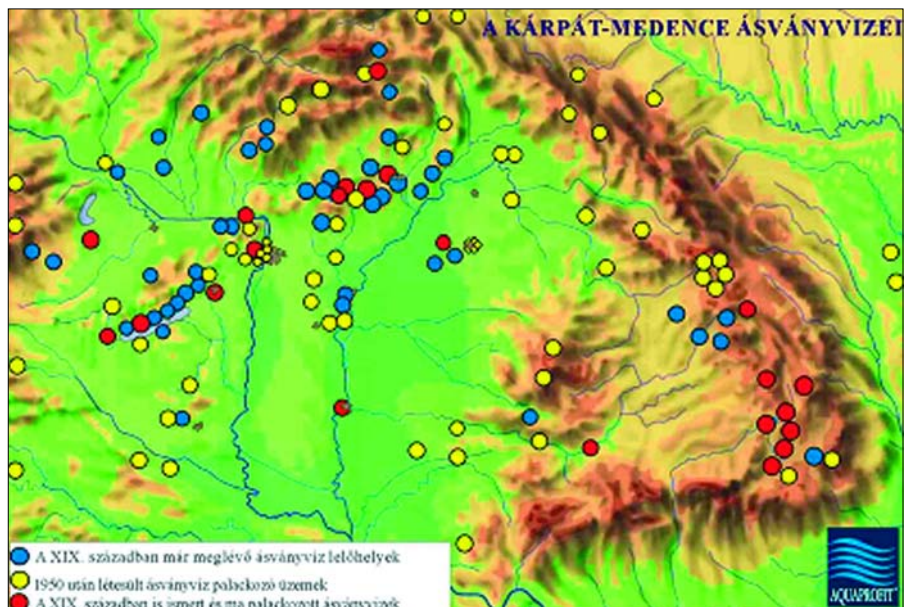
Érdekességképpen talán nem hasznaltan felelevenítenünk mely országok és megyék is részesednek a Kárpát-medence gazdagságából. Az alábbi felsorolás mutatja az érintett országokat, megyéket (zárójelben azok számával).

1. Ausztria – Burgenland (1)
2. Horvátország – Eszék-Baranya, Kapronca-Kőrös, Muraköz (3)
3. Lengyelország – Kis lengyelország/ Malopolska (1)
4. Magyarország – valamennyi megye (19)
5. Románia – Arad, Bákó, Beszterce, Bihar, Brassó, Fehér, Harghita, Hunyad, Kolozs, Kovászna, Krassó-Szörény, Maros, Maramaros, Mehedin, Nemc, Szatmár, Szeben, Szilágy, Szucsava, Temes (20)
6. Szerbia – Vajdaság (1)
7. Szlovákia – Besztercebánya, Eperjes, Kassa, Nagyszombat, Nyitra, Pozsony, Trencsén, Sáros, Zsolna (9)
8. Szlovénia – Muravidék (1)
9. Ukrajna – Bereg, Ung, Ugocsa (3)

A Kárpát-medence fő ásványvízterületeit négy különböző csoportba sorolhatjuk. A Karbonátos összletekből – pl. a Dunántúli-, Erdélyi középhegység É-i része, Budai termálkarszt – termelik Magyarországon a Theodora vagy Natur-

A Duna-medence topográfiája

Aqua ásványvizeket. Ezek a víztartók – főleg Magyarországon – kiemelt jelentőséggel bírnak a medence ásványvíz termelésében.

Jelentőségükben az előző csoporthoz hasonlóak a porózus összletek ásványvizei – pl. Alföld – mely összletből termelik pl. a Szentkirályi és Pannon-Aqua ásványvizeket.

A vulkanizmushoz kapcsolódó víztartók – pl. a Hargita-hegység borvizei vagy a Parádi ásványvíz – tradíciójukban talán a legjelentősebb ásványvizek közé tartoznak, termelési jelentőségük azonban ehhez képest nem kiemelkedő. Ennek elsődleges oka a speciális összetételükből adódó palackozás-technológiai problémák megjelenése.

Ezen három fő csoporton kívül meg kell említenünk a lokális víztartókhoz (pl. Rás-I. fúrás, Devon víztartó) kapcsolódó víztermeléseket is, mint például a Sárvári Termálkristály, Budai keserűvíz telep vizei. Ezek általában olyan mértékben tartalmazznak ásványi sókat, hogy sokkal inkább a gyógyvizek csoportjába soroljuk őket.

Az alábbi térkép mutatja hogyan változott az ásványvíz fogyasztás területi elterjedése a Kárpát-medencében az elmúlt évszázadokban. A késsel jelölt helyeken már a XIX. században is fogyasztottak ásványvizet, míg a sárga jelek az 1950 után létesült ásványvíz fogyasztások helyeit mutatják. A piros körök jelzik azokat a helyeket, ahol 100 évvel ezelőtt és ma is végeztek/végeznek palackozást. A térképen jól látható, hogy régebben elsősorban a hegyvidéki területeken fogyasztottak ásványvizeket. Ennek persze egyszerű a magyarázata, hisz a vizek a hegyvonulatok mentén forrásokként, természetes úton jutottak a felszínre. A mélyfúrás iparág fejlődése révén aztán sikerült feltárni a mélyebb rétegek fogyasztható vízkészleteit is, így ma már

sok ásványvízüzem létesül sík területen, akár több 100 méter mélyből termelve az ásványvizet.

A természetes ásványvizekkel szembeni nemzetközi előírások folyamatosan változtak, illetve változnak napjainkban is. Ez azért bír különösebb jelentőséggel, mivel az EU-hoz csatlakozott országok kötelező jelleggel kénytelenek alkalmazni az EU ásványvíz palackozásra vonatkozó szabályozóit, direktíváit. Ezek elemei közül csupán a néhány legfontosabb szempontot emelem ki.

Nagyon fontos, hogy a palackozott ásványvíznek védett vízáadó rétegből kell származnia. Ez a védelem lehet természetes földtani védelem (pl. egy megfelelő horizontális és vertikális kiterjedésű agyagréteg jelenléte révén) vagy védőövezet-rendszer kijelölése révén megteremtett mesterséges védelem. Magyarországon a vízbázisvédelemről szóló 123/97. (VII. 18.) Korm. rendelet értelmében 2007-ig kell kijelölni valamennyi palackozott ásványvíz védőövezet-rendszerét. A legtöbb országban létezik a hazánkban alkalmazott hatósági védőterület rendszer, de azok kijelölése nem mindenütt kötelező.

Másik nagyon fontos szempont, hogy a palackozott ásványvizeknek eredetükénél fogva tisztának, mikrobiológiai szempontból nem kifogásolhatónak kell lenniük. Természetes ásványvíz felirattal ellátott terméket csak megengedett módon szabad kezelni, tehát nem tehető ki semmilyen kémiai beavatkozásnak.

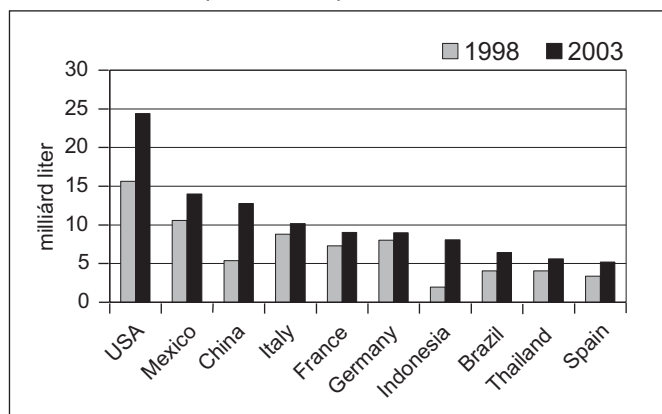
Jelentős kitétel, hogy a vizek összetétele és hőmérséklete csak a természetes határokon belül ingadozhat, bizonyos komponensekre felső határértékek vannak meghatározva. Ez annál is inkább lényeges kikötés, mivel számos palackozott ásványvíz egyes komponensében akár 100%-os ingadozás is megfigyelhető.

Nagyon lényeges szemléletbeli változás, hogy a világpiacon ma nem a magas, hanem sokkal inkább az alacsony, közepes ásványianyag tartalmú vizek a népszerűek. Általánosságban elmondható, hogy napjainkban az italt piac legdinamikusabban növekvő ágazata az ásványvíz iparág. 1998-ról 2003-ra több mint 60% volt a növekedés mértéke. Mára az egészségtudatosság jelképévé vált a palackozott víz fogyasztása. A fejlettebb országokban az emberek szomjuk oltására csapvizet ma már alig fogyasztanak. A palackozott víz egyre inkább a csapvíz, mint egykoron a biológiai vízigény kielégítését szolgáló vezető termék helyettesítőjévé válik. A világon 2000-ben átlagos 18 literes fejenkénti fogyasztás 2006-ra várhatóan 32 literre fog emelkedni. A növekedés okai a választék bővülésében, az egyre intenzívebb marketing támogatásokban és a mind szélesebb termékvariációkban keresendők.

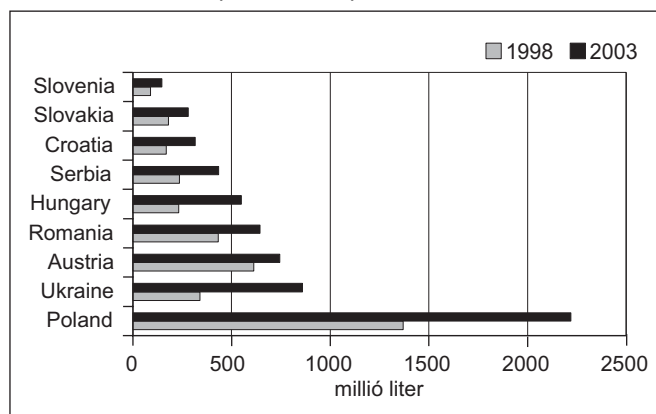
A világban megfigyelhető trendek mellett röviden tekintsük át a fogyasztói szokások alakulását a Kárpát-medencében. Megállapítható, hogy az alacsony sótartalmú és szénsavmentes vizek egyre kedveltebbek szűkebb környezetünkben is. Továbbra is kedveltek a könnyen elérhető, szabadkifolyású források, mint pl. Balatonfüred, Erdély borvizei. Egyre inkább előtérbe kerül a csekély élvezeti értékű csapvizek ásványvízzel történő helyettesítése. Napjainkra divattá vált az ásványvízfogyasztás, továbbá egyre jobban terjed az egészséges életmódra való törekvés a Kárpát-medence országaiban is.

Nagyon fontos változás, hogy egyre inkább enyhül a fogyasztás szezonális és fokozatosan terjed a nagy kiszerelekben történő vásárlás. Így a fogyasztók egyidejűleg jóval nagyobb értékben költenek ásványvízre, ami kedvező a kereskedelmi tevékenységnek.

A világ Top10 országának palackozott víz termelése (1998 és 2003) milliárd liter

Kárpát-medence térségének palackozott víz termelése (1998 és 2003) millió liter

Ma még az egyutas PET palackos kiszérelés minősül a meghatározónak (akárcsak a világ más részein), de ebben a fokozódó környezetterhelési büntetések miatt akár jelentősebb változások is bekövetkezhetnek a közeli jövőben. A fogyasztók egyre tudatosabban választanak. Napjainkra fontossá vált az ár, mint elsődleges választási szempont mellett a termék beltartalmi értéke és marketingje is.

A fogyasztói szokások változása a termékfejlesztés trendjeinek alakulására is formálódott, de ez a két hatás természetesen egymásra oda-vissza hat. A következőkben tekintsük át azokat a trendeket, melyek a Kárpát-medence palackozott ásványvizeinek fejlesztési irányait jellemzik:

- Egyre választékosabb kiszérelési formák (0,2–5,0 liter) jelennek meg a piacon.
- A csomagolóanyagok változatossága (üveg, PET, Tetra Pack, műanyag, fémdoboz) fokozza a termékek sokszínűségét.
- A címke, mint a márka „arca” számos információ, dekoráció, megkülönböztetés lehetőségét hordozza, ami segíti a fogyasztók választását.
- Új technológiák (csavarható koronazár, könnyített palack, sport kupak stb.) alkalmazása révén javul a termékek megjelenése, minősége.
- A termékpaletta szélesedése (szénsavas, enyhe, csendes) révén mind szélesebb tömegek találják meg a számukra megfelelő terméket.

A következő képeken ízelítőt kaphatunk az ásványvíz palackozás fejlődéséről. Jól látható, hogy a mai modern gépsorok a korabeli technológiákkal szemben gyakorlatilag nem igénylik munkaerő jelenlétét a palackozási térben. Ennek előnyei a termék bakteriológiai stabilitásában és az alacsonyabb előállítási költségekben mutatkoznak meg.

Mai életünknek egyre inkább mindennapi szokásává válik az ásványvíz fogyasztás. Bizom benne, hogy megfelelő védelmük révén sokáig fogyaszthatjuk még a Kárpát-medence talán legjelentősebb kincsét, a természetesen tiszta ásványvizet.

Szerző: Udud Péter
geológus, ügyvezető
Aquadprofit Rt.

A Kárpát-medence ásványvizei

Tudományos Konferencia

Csíkszereda, 2005. július 28–30.

A Sapientia Egyetem és a magyarországi Felszín Alatti Vizekért Alapítvány rendezésében
a Román Oktatási Minisztérium, Hargita megye tanácsa, Sapientia Alapítvány és
a magyarországi Felszín Alatti Vizekért Alapítvány támogatásával

MÁSODIK KÖRLEVÉL

A Kárpát Medence Ásványvizei Konferencia rendezvényére beérkezett jelentkezések alapján elmondhatjuk, hogy igen változatos témákat kívánnak bemutatni, ami biztosítja a konferencia sokszínűségét.

Program

- Július 28. (csütörtök)** 14.00–18.00 Érkezés, regisztráció, elszállásolás a Sapientia EMTE Csíkszeredai Campusban; 19.00 Vacsora
Július 29. (péntek) 7.00–8.00 Érkezés, regisztráció, elszállásolás a Sapientia EMTE Csíkszeredai Campusban; 8.00–9.00 Reggeli; 9.00–9.30 Megnyitó, köszöntő; 9.30–13.00 Plenáris előadások; 13.00–15.00 Ebédszünet; 15.00–16.00 Poszter bemutató; 16.00–18.00 Szekcióülések; 18.00–20.00 szekcióülések munkájának kiértékelése, kerek asztal értekezlet a konferencia eredményeinek hasznosítása, a következő konferencia helyszínének megállapítása, a további szakmai együttműködés lehetőségeinek megbeszélése és a konferencia munkálatainak bezárása; 20.00 Fogadás
Július 30. (szombat) 7.00–8.00 Reggeli 8.00–18.00 *Szakmai kirándulás*: Csíkszereda, Homoródfürdő, Szejkefürdő, Parajd, Szováta, Bucsintető, Gyergyószentmiklós, Madéfalva, Csíkszereda; 20.00 Vacsora

A konferencia Szervező Bizottságának tagjai:

Társelnökök: Liebe Pál, Dr. Lányi Szabolcs • Tudományos titkár: Makfalvi Zoltán
Szervezési titkárság: Albert Csilla, Máthé István

Részvételi díj: 50 Euro Szolgáltatások: (Kérjük jelezzon vissza 2005. június 15-ig): 50 Euro

Szállás a Sapientia Campusában (10 Euro/fő/éjszaka) (Szállodai foglalás igényelhető a szervezőknél)

Szálláslehetőség a Hunguest Hotel Fenyőben: 2 ágyas szoba – 2 fő – 51 Euro/nap; 1 ágyas szoba – 43 Euro/nap
az összeghez 5%-os turisztikai díjat is számítanak

Étkezés (reggeli a szálláshelyen)

2005. július 28. Vacsora (3 Euro); 2005. július 29. Ebéd (4 Euro); Állófogadás (10 Euro)

2005. július 30. Ebéd a kirándulás alatt; Vacsora (3 Euro); Kirándulás + ebéd: 20 Euro

A magyarországi résztvevők számára az utazásról bővebb tájékoztatást Liebe Pál úr ad.

Elérhetőségek: Kárpát Medence Ásványvizei Konferencia

Csíkszereda, Szabadság tér 1., Hargita megye, Románia, 530104

Tel/fax: 0040 266 314657, 0040 266 317121

E-mail: lanyiszabolcs@sapientia.siculorum.ro; albertcsilla@sapientia.siculorum.ro; matheiatvan@sapientia.siculorum.ro
zmafalvi@freemail.hu; liebepal@vituki.hu